

A full-page illustration of St. Francis of Assisi. He is depicted from the waist up, wearing a brown habit with a wide collar. He has a beard and is looking down with a gentle expression. In his left hand, he holds a white dove. Behind his head is a large, glowing golden halo. The background is a stylized landscape with horizontal bands of blue, grey, and yellow. In the lower left, there are dark, leafy branches with small red flowers. In the lower right, there are stylized, angular shapes in shades of blue and purple, suggesting a distant city or landscape.

Bratr Pavel
Šťěstí podle
Františka
z Assisi

Evangelium prostého života

Štěstí podle Františka z Assisi

Bratr Pavel

Štěstí podle Františka z Assisi

Evangelium prostého života

KARMELITÁNSKÉ
NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Terwitte, Paulus, 1959-

[Vom Glück des einfachen Lebens. Česky]

Štěstí podle Františka z Assisi : evangelium prostého života / bratr Pavel ; z německého originálu Vom Glück des einfachen Lebens ... přeložil

Ambrož Šámal. -- Vydání druhé (pod tímto názvem první). --

V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2026. -- 101 stran. --

(Malý duchovní život ; svazek 172)

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.. --

Obsahuje bibliografii

ISBN 978-80-7566-757-1 (brožováno)

* 27-36 * 27-788-428.5 * 27-789.32-4 * 27-789.32-1/-9 * 27-788-1/-9

* 316.728-021.381 * 2-463.6-423.77 * (450) * (0:82-97) * (0.072)

– František, z Assisi, svatý, 1182-1226

– křesťanští světci -- Itálie -- 12.-13. století

– řehole (texty) -- 13. století

– františkánství

– františkánská spiritualita

– řeholní život

– prostota

– chudoba

– náboženské texty

– komentáře

27-78 - Křesťanská sdružení, spolky a organizace. Řeholní řády [5]

Kniha vyšla česky poprvé v roce 2014 pod názvem: Paulus Terwitte,
Bohatství prostého života (Inspirace svatým Františkem).

*Automatizované vytěžování textů nebo dat z této publikace ve smyslu čl. 4
směrnice 2019/790/EU je bez souhlasu majitele autorských práv zakázáno.*

Original title: Paulus Terwitte: Vom Glück des einfachen Lebens.

Impulse aus der Regel des heiligen Franziskus

Copyright © 2009 Vier-Türme GmbH Verlag, Münsterschwarzach Abtei,

Germany, represented by AVA international GmbH Munich, Germany

Czech edition © KatMedia, s. r. o, Praha, 2026, by arrangement with Kristin
Olson Literary Agency

ISBN 978-80-7566-757-1

NA ÚVOD

Šťastný František. To, co nahlédl, se až dodnes dotýká duší lidí. Kdo byl někdy v Assisi, mohl by o tom vyprávět. Jen málokdo se vrací zpět do svého života nepohnut posvátnými místy tohoto města v srdci Itálie. Zmocňuje se nás spásný neklid. Muž pokoje, opěvující slunce, si k nám přisedá v naší touze po šťastném životě. Přináší dar, který, jak říká, mu zjevil sám Pán: žít svaté evangelium.

Tajemství života svatého Františka oslovilo lidi všech staletí po něm – evangelium se dá žít jednoduše. Bez vysvětlování. František z Assisi to tehdy svým bratřím nejen říkal. On sám byl působivým svědkem této pravdy. Tak působivým, že fascinuje dodnes.

Řád, který vyrostl z radikálního obrácení obchodníkovy syna k prostotě evangelního života, byl od samého počátku nejednotný. Skoro vždy šlo o tutéž svatou při, jež bratry v posvátné horlivosti podněcovala proti sobě – jak žít evangelium ještě jednodušeji. S ještě větší chudobou. Ještě poslušněji. Ještě radikálněji. Touha po ryzím, pravém a naplněném životě nestrpí žádné falešné kompromisy ani nekonečné odkládání. V 16. století se dali dohromady bratři různých směrů františkánského řádu a hledali štěstí prostého života. Stáhli se do ústraní v Einsiedeln. Chtěli znovu riskovat, dát evangeliu ve svém životě tu největší důležitost. Z této skupiny vznikl reformní františkánský řád. Chodili bosí, nosili vousy a hnědý řádový hábit s dlouhou špičatou kapucí. Brzy se jim už neřeklo jinak než „kapucíni“. Díky přís-

nosti života se v 16. století stali významnými svědky žití evangelia, až pak v 18. století vyrostli v jeden z největších řádů.

Se svou zkušeností Boha a života se stali spolehlivými průvodci pro mnohé, kteří hledali cestu, jak prožívat touhu člověka po štěstí, jež nikdy neutichá. Vedle mnoha sociálních děl, v nichž uspokojovali legitimní touhu člověka po domově, zabezpečení a společenství, nepřestávali v lidově pojatých kázáních a knihách mluvit o správných i bludných cestách ke štěstí.

Je skoro samozřejmé, že při tom přišla řeč i na řeholi, kterou se rozhodli zachovávat. Napsal ji sám charismatický zakladatel jejich řádu, ale snad by se v ní přece jen dala najít nějaká vůdčí myšlenka i pro jednoduchý život mimo bratrské řádové společenství. Převést řeholi zakladatele do současnosti nechápali jen jako úkol vlastního řádu. Na to navazuje i tento duchovní výklad vybraných statí františkánské řehole.

Proudy poutníků do Assisi dosud nevyschly. Ukazuje, že světec z Assisi, díky své lásce k chudobě a umenšování s oblibou nazývaný „Poverello“, „Prostáček“, přivádí až dodnes lidi všech zemí, kultur a náboženství k úžasu. Proslavila ho i jeho Píseň bratra slunce. Jak nás však může fascinace působením a odkazem tohoto muže podnítit, abychom nově zvážili vlastní životní existenci? Jaká síla se skrývá ve slovech textu, k němuž se po staletí vztahují františkánští muži a ženy a díky němuž opouštějí své domovy, aby spolu s dalšími žili bratrské společenství modlitby a služby druhým lidem?

Řehole řádu františkánů je po *Řeholi Benediktově* poslední samostatnou řádovou řeholí uznanou církví. Její první verze, jež se skládala jen ze slov evangelia, už dnes není známa. Schválil ji tehdy sedmadvacetiletému

synu obchodníka z Assisi roku 1209 papež Inocenc III., když ho o to spolu se svými jedenácti společníky prosil. Sestávala pravděpodobně jen z několika citátů evangelia a František ji přednesl ústně. Druhou, již písemnou verzi, „horliví“ bratři ukradli a zničili. Zdálo se jim, že je pro většinu bratrů jednoduše neuskutečnitelná. Řekneme-li to s menším pochopením – byla pro ně příliš radikální. Třetí verze, k níž byl František donucen, se stala dokumentem spíše duchovního rázu a neodpovídala tomu, co od řehole očekávali v právu zběhlí bratři i Apoštolský stolec. Čtvrtá verze, již se na světci podařilo vymámit, je konečně ta, kterou roku 1223 předložili papeži Honoriovi III. a kterou on slavnostně potvrdil. Její originál je vystaven v ostatkové kapli baziliky svatého Františka v Assisi.

Sama tato anabáze dokládá základní rysy františkánské spirituality, v níž má duch a život přednost před pevně danými ustanoveními a formami. Bratři a sestry ve františkánském řádu a i mnoho dalších lidí se ostatně chápe spíše jako hnutí než pevná skupina. Ten, kdo se stává františkánem, františkánem-kapucínem, klariskou či františkánkou, nevstupuje do nějakého kláštera. Spíše se otevírá určitému duchovnímu postoji, bezprostředně inspirovanému evangeliem, aby se stále víc přibližoval životu v plnosti, jak ho objevil František.

Ke schválení řehole v katolické církvi bylo nutné splnit určité právní požadavky. Tyto nároky však nemohly uhasit ducha provokující jednoduchosti, který se ve františkánském způsobu života projevuje. Řehole nastoluje otázky ohledně prožívání osobního života a utváření života duchovního. Dotýká se začlenění v církvi, zabývá se otázkami vlastnictví, vztahu k druhému pohlaví, budování společenství a mnoha další-

mi tématy. Můj výklad je veden přáním, aby pro dnešní dobu zazářil duch a síla františkánské duchovnosti. Rád bych, aby to mnohé povzbudilo k tomu, zkusit žít evangelium na františkánský způsob a dojít tak ke štěstí, naplněnému Bohem.

Věnuji tuto knihu různým místním společenstvím bratří, v nichž jsem mohl od svých devatenácti let vrůstat do františkánsko-kapucínského způsobu života. Našel jsem v nich bratry, kteří pro mě byli a jsou nezaměnitelnými a charakterními svědky žitého evangelia. Svým upřímným hledáním, jak vyjádřit radostnou zvěst pro dnešní dobu, jsou mými průvodci, když jako kapucín procházím životem. Bez nich bych nebyl tím, kým dnes mohu být. Bez nich se nestanu tím, kým bych se ještě měl stát.

*Würzburg/Assisi, v květnu 2009
br. Paulus Terwitte, kapucín*

BÝT STRŮJCEM ŠTĚSTÍ DRUHÉHO ČLOVĚKA

Učit se vidět sebe v rámci společenství

Slovo pana papeže

Honorius, biskup, služebník služebníků Božích, milovaným synům, bratru Františkovi a ostatním bratřím z Řádu menších bratří, [posílá] pozdrav a apoštolské požehnání.

Bývá zvykem, aby Apoštolský stolec vyhověl zbožným přáním a ušlechtilým tužbám prosebníků udělil laskavý souhlas. Proto, synové v Pánu milovaní, naklonění vašim zbožným prosbám, vám apoštolskou autoritou schvalujeme řeholi vašeho řádu, naším předchůdcem, papežem Inocencem, blahé paměti, schválenou, a předáním tohoto dokumentu, ve kterém je obsažena, ji potvrzujeme.

František z Assisi se nepovažoval za objevitele nového způsobu života. Spíše našel něco, co mu ukázal „sám Pán“. Je mu vlastní určitá vnímavost, již je každá pýcha cizí, neprosazuje sebe při hledání důležitých věcí v životě. „Pán mi dal bratry,“ píše ve svém Odkazu. Netvoří si nové společenství. S podivuhodnou uvolněností vnímá, co se v něm a kolem něho děje. Přestože svou cestu hledá v samotě, stále znovu z ní vychází ven a žije ve spoje-

ní s lidmi, ba s celým stvořením. Nevytváří soudržnost, nýbrž navazuje na to, co je už předem dáno. Zcela jednoduše bere vážně, že na tomto světě není sám. Začíná vidět nově. To, co může nabídnout svět, je vlastně Boží nabídka pro jeho život. Dar. A tím také úkol.

František se snadno začleňuje do dané skutečnosti. Vytváří si na ni vlastní náhled. Ale bez toho, co je dáno, být nechce. Proto těm, kdo smýšlejí františkánsky, zní slavnostní řeč papežského dvora tak líbivě. Papežská pečeť zavěšená pod řeholí působí jako předmět doličný a dokládá u Otce řádu smysl pro realitu. A i když v tom někteří vidí jakousi kapitulaci před církevní mocí, přece jen – u chudých z Assisi si lze jen těžko představit, že by je pokřivila podlézavost. Blahosklonná slova papeže a úřední pečeť spíše vyjadřují, že prostý život podle evangelia nemůže existovat bez služby církve, jíž se zprostředkovává tradice. Stejně jako si církev nevymyslela evangelium, ani František nevynalezl prostý život podle evangelia. Stejně jako církev pochází od Ježíše, tak František pochází z církve, v níž Ježíše takříkajíc odkrývá.

Jakmile našel jedenáct společníků, vydal se na cestu do Říma. Jednoho z vůbec nejmocnějších papežů, jež církevní dějiny znají, oslovuje prostě „pane papeži“. Na Inocence III. to muselo udělat dojem. Přichází k němu někdo, kdo si na jednu stranu zvolil slova evangelia o chudobě za základní princip nového života, na stranu druhou to však nechce učinit bez svolení papeže, stojí cího v čele bohaté a mocné církve. Když František později vyzývá bratry, aby si od církve nikdy nevyprošovali žádné výsady, lze si i nyní jen těžko představit, že by předstupoval před papeže s určitou vypočítavostí. Freska Horního chrámu baziliky svatého Františka v Assisi ho ukazuje, jak stojí u papeže a podpírá Laterán-